

LANDSCHAP ERFGOED UTRECHT

'Baanbrekend Landschap' een groen leerwerkbedrijf voor de provincie Utrecht

De Bilt 20 maart 2017

Uitgangspunten voor een groen leerwerkbedrijf

De Statenfractie van de PvdA Utrecht heeft in juni 2015 bij de bespreking van de Kadernota via een motie in PS het voorstel gedaan om, samen met Landschap Erfgoed Utrecht, een leerwerkbedrijf op te starten voor het beheer van Natuur en Landschap. In de zorg en horeca zijn er al goede voorbeelden van succesvolle leerwerkbedrijven in de provincie Utrecht.

Eind september 2016 heeft Landschap Erfgoed Utrecht een opdracht gekregen van de provincie en is gestart met het uitwerken van een business case¹ die moest aantonen of de opzet van een groen leerwerkbedrijf kansrijk zou zijn in de provincie Utrecht. Het doel van het leerwerkbedrijf is om langdurig werkzoekenden de mogelijkheid te bieden, middels landschapsbeheer (in de rol van veldmedewerker natuur- en landschapsbeheer), een betere uitstroom naar regulier werk te bieden.

De collega-organisatie van Landschap Erfgoed Utrecht in Overijssel heeft reeds een zeer succesvolle werkwijze ontwikkeld onder de naam "Baanbrekend landschap". De uitvoering van dit project resulteerde er in dat 90% van de deelnemers uitstroomde van de bijstand naar regulier werk. Voor dit succes was het nodig dat zowel de provincie als de gemeenten moesten investeren om dit groen leerwerkbedrijf op te zetten. De kosten om bijvoorbeeld 1 ploeg deelnemers (8-10 personen) op te leiden lag in dit succesvolle voorbeeld rond de € 70.000,- Deze opzet en organisatie stond ook centraal in onze business case.

In de voorbereiding op onze business case voerden we al een aantal gesprekken en deze leverden ook een indicatie dat er kansen zijn voor een groen leerwerkbedrijf in de provincie Utrecht. Een voorbeeld hiervan is het gesprek met 'Utrechts Landschap'. Zij stonden erg positief tegenover dit project en waren ook bereid om een gedeelte van de kosten van een ploeg op zich te nemen (ca. 10%).

Input voor de business case

In de maanden oktober t/m december van 2016 hebben wij deskresearch uitgevoerd en dit aangevuld met gesprekken met alle mogelijke stakeholders zoals: opleiders (o.a. Helicon en AOC-opleidingscentrum), brancheverenigingen (VBNE en VHG), gemeenten (als opdrachtgever en inhoudelijk betrokken als bijvoorbeeld jobcoach), provincies (als inspiratie en kennispartner) terrein beherende instanties (o.a. SBB en Utrechts Landschap) en private sector (o.a. Breedveld, Verhard Montfoort en Goudland).

¹ Zie bijlage voor uitwerking business case

Al deze informatie vormde de basis voor de uitwerking van een business case voor een eerste pilot voor 2 groepen. Deze zou moeten plaatsvinden in de eerste helft van 2017 en na een succesvolle pilot een vervolg krijgen in de periode daarna.

In de opzet van de pilot hebben we gekozen voor eenzelfde aanpak als de provincie Overijssel: een groepsgrootte van 2 x 8 kandidaten met een vergelijkbaar kostenplaatje (ca. € 70.000,-). De deelnemers volgen een werk- en opleidingstraject van 5 maanden (gecertificeerd door VBNE) en kunnen daarna uitstromen naar regulier werk. In deze opzet zou 75% van de kosten van de pilot gedragen worden door de provincie en 25% door de gemeenten en andere samenwerkingspartners (private partners, terreinbeherende instanties).

Iets over de doelgroep

In eerste instantie hebben wij ons in de business case specifiek gericht op werkeloze jongeren. Door de eerste gesprekken met de gemeenten hebben wij dit later verbreed naar langdurig werkelozen, dat wil zeggen, iedereen die langer dan een jaar werkeloos is (dus ook de (V)MBO-ers). Deze verbreding van de doelgroep hebben we gedaan om het aantal kandidaten te vergroten waardoor we een betere selectie van deelnemers zouden kunnen maken. De deelnemers moeten immers aantoonbaar gemotiveerd zijn om in het groen te willen werken en ook fysiek in staat zijn dit werk te doen.

Een resultante hiervan is dat ook de betekenis stijgt van het landschap als sociale, maatschappelijke en economische factor. Dit is geheel in lijn met de ambitie van Landschap Erfgoed Utrecht: koppelen van de sociale opgave aan de landschapsopgave.

De laatste check

Voordat wij de business case wilden afronden en aan wilden bieden bij de provincie hebben wij nog een laatste haalbaarheidscheck gedaan bij een aantal gemeenten. Het resultaat van deze laatste inventarisatieronde was teleurstellend. Aan de ene kant stond men erg positief tegenover dit plan maar had men aan de andere kant erg veel twijfels over het feit of er wel genoeg kandidaten te vinden zouden zijn. Hieronder een aantal voorbeelden van de reacties van de gemeenten:

Gemeente Vianen (plus alle gemeenten die zijn verenigd in 'werk en inkomen Lekstroom' te weten Houten, Lopik, IJsselstein, Nieuwegein en Vianen): omdat deze gemeenten een meer stedelijke karakter hebben dan bijvoorbeeld de aangehaalde gemeenten in de provincie Overijssel, gaf 'werk en inkomen Lekstroom' aan dat ondanks dat zij positief tegenover dit initiatief staan, zijn geen kansen zien om voldoende kandidaten te vinden/selecteren. De werkzoekenden in deze gemeenten zijn volgens de medewerkers 'Werk van werk en inkomen Lekstroom' vooral op zoek naar functies als koerier of administratief medewerker. De conclusie dat weinig werkzoekende gemotiveerd zijn voor een Groenleerwerktraject kan Landschap Erfgoed Utrecht slechts aannemen en zij moet dus vaststellen dat het succes van een groen leerwerktraject voor deze gemeente alleen kan ontstaan wanneer er meer bereidheid is om te experimenteren.

Gemeente Zeist: de gemeente Zeist bleek al een samenwerking te zijn aangegaan met Staasbosbeheer waarvoor men geen investeringen hoefde te doen in bijvoorbeeld opleiding (en ons inziens daardoor ook de uitzichten voor de deelnemers op uitstroom naar regulier werk veel minder groot zal zijn);

Gemeente Utrecht: staat positief tegenover dit concept maar geeft aan per ploeg maximaal 2 kandidaten te kunnen leveren. De reden hiervoor is dezelfde als bij de gemeente Vianen.

Gemeente Utrechtse Heuvelrug: deze kon helaas geen rol spelen omdat we anders werkzaamheden van de reeds bestaande landschapsbeheerploegen zouden wegdrücken.

Gemeente Amersfoort:

Is momenteel een pilot aan het uitvoeren met Goedlandbeheer. Circa 11 kandidaten krijgen een opleiding en werkervaringsplek op een landgoed in Doorn. Resultaten hiervan zijn nog onbekend.

Conclusie

Op basis van deze laatste check hebben wij helaas moeten concluderen dat er niet voldoende geschikte kandidaten te vinden zijn voor een vergelijkbare succesvolle opzet als van de gemeenten in Overijssel en dat we de business case niet succesvol kunnen uitvoeren.

Voor kortstondige werkervaring blijken meer kandidaten geselecteerd te kunnen worden (voorbeeld Amersfoort). Dit is echter onvoldoende om naar het reguliere werk door te gaan.

Volgende stap?

Om de opgedane kennis niet verloren te laten gaan zouden wij de opzet van een leerwerkbedrijf wel in een andere vorm willen voorzetten. De uitwerking daarvan zou op basis van de opgedane kennis snel gedaan kunnen worden indien de provincie deze stap wil ondersteunen. De elementen van zo'n vervolgstap zouden zijn:

- Er wordt meegedraaid in de bestaande landschapsbeheerploegen, met per ploeg 2 deelnemers
- Begeleiding door ploegleider en opleiding in samenwerking met VBNE
- Eerste pilot wordt opgezet in samenwerking met de gemeente Utrecht omdat deze al positief hebben gereageerd op het voorstel om 2 kandidaten te leveren
- Na opstart van Utrecht starten we met de volgende gemeente waardoor we in 2017 totaal 4 deelnemers in programma hebben
- Kosten per deelnemer zijn vergelijkbaar met eerdere opzet en totaal voor 4 deelnemers dus ca. € 35.000,-

De vraag aan de provincie is dan ook of het interessant is om dit project op deze kleinere schaal voort te zetten.